

การบูรณาการสหกิจศึกษากับการฝึกปฏิบัติการพยาบาล
เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการพยาบาลขามวัฒนธรรม

นางนุชมาศ แก้วกุลฑล

การบูรณาการสหกิจศึกษากับการฝึก..
WY20.52 น726ก 2563

B0001309
bib:13399116998

ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการจัดการสุขบัญญัติ

วิชาชีพสหกิจศึกษา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ปีการศึกษา 2563

WY20.52
พ 426 น 2563
เลขที่ใบ B0001309
3 พ.พ. 2565

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ (ภาษาไทย).....	ก
บทคัดย่อ (ภาษาอังกฤษ).....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
1.3 สมมติฐานการวิจัย.....	6
1.4 ข้อยกเว้นเบื้องต้น.....	6
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
1.7 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	7
2 ปรัชญาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
2.1 สหกิจศึกษา (Cooperation Education).....	11
2.1.1 ความหมาย.....	11
2.1.2 แนวคิด วัตถุประสงค์ ประโยชน์ และผลสัมฤทธิ์ของสหกิจศึกษา.....	12
2.1.3 การบริหารและการจัดสหกิจศึกษาระดับอุดมศึกษา.....	18
2.1.4 มาตรฐานและกระบวนการดำเนินงานสหกิจศึกษา.....	24
2.1.5 บทบาทและหน้าที่ของคณาจารย์นิเทศและผู้นิเทศงาน.....	37
2.2 การฝึกปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล.....	41
2.2.1 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2560).....	41
2.2.2 ประสบการณ์ภาคสนาม และการพัฒนาผลการเรียนรู้สาขาพยาบาลศาสตร์.....	45

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

2.2.3	สมรรถนะหลักของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและผดุงครรภ์	50
2.2.4	คุณลักษณะของพยาบาลและการพยาบาลในกลุ่มประชาคมอาเซียน	51
2.2.5	การเตรียมความพร้อมและบทบาทสถาบันการศึกษาพยาบาลสู่การเป็น ประชาคมอาเซียน	54
2.2.6	การจัดการเรียนรู้ด้านการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม ในยุคศตวรรษที่ 21 สำหรับหลักสูตรพยาบาลระดับปริญญาตรี	57
2.2.7	มาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาลด้านสมรรถนะทางวัฒนธรรม ปี 2554	67
2.3	สหกิจศึกษากับการฝึกปฏิบัติการพยาบาล	74
2.3.1	ความแตกต่างระหว่างการปฏิบัติสหกิจศึกษากับการฝึกปฏิบัติงาน	74
2.3.2	ความแตกต่างระหว่างการปฏิบัติสหกิจศึกษากับการฝึกปฏิบัติการพยาบาล	78
2.4	สมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม	87
2.4.1	ความหมายของสมรรถนะ	87
2.4.2	ความหมายของการพยาบาล	90
2.4.3	ความหมายของข้ามวัฒนธรรม	92
2.4.4	ความหมายของการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม	95
2.4.5	ความหมายของสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม	97
2.4.6	ความเป็นมาและความสำคัญของการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม	99
2.4.7	แนวคิด ทฤษฎีการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม และแบบจำลองที่เกี่ยวข้องกับ สมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม	102
2.5	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	132
2.5.1	สมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม	132
2.5.2	รูปแบบการจัดการเรียนการสอนสหกิจศึกษากับการปฏิบัติการพยาบาล	145
2.6	กรอบแนวคิดการวิจัย	151
3	วิธีดำเนินการวิจัย	152
3.1	ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง	152
3.2	ตัวแปรในการวิจัย	155
3.3	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	155

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3.4	การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	158
3.5	การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง	160
3.6	ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย	160
3.7	การวิเคราะห์ข้อมูล	169
4	ผลการวิจัย	170
4.1	การออกแบบและพัฒนารูปแบบการบูรณาการสหกิจศึกษากับการฝึกปฏิบัติ การพยาบาล เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม	170
4.2	ผลการใช้รูปแบบการบูรณาการสหกิจศึกษากับการฝึกปฏิบัติการพยาบาล เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม	182
4.2.1	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	183
4.2.2	ผลการใช้รูปแบบการบูรณาการการจัดสหกิจศึกษากับการฝึกปฏิบัติ การพยาบาล เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม	184
4.3	ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการบูรณาการสหกิจศึกษากับการฝึกปฏิบัติ การพยาบาล เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม	205
4.3.1	เปรียบเทียบระดับสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง	205
4.3.2	เปรียบเทียบระดับสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมของ กลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง	209
4.3.3	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม ก่อนและหลังการทดลอง	210
4.3.4	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม ของกลุ่มตัวอย่าง	212
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	213
5.1	วัตถุประสงค์การวิจัย	213
5.2	สมมติฐานการวิจัย	213
5.3	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	213

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

5.4	วิธีดำเนินงานวิจัย.....	214
5.4.1	ระยะที่ 1 การออกแบบและพัฒนารูปแบบการบูรณาการสหกิจศึกษากับการฝึกปฏิบัติการพยาบาล เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม	214
5.4.2	ระยะที่ 2 ผลการใช้รูปแบบการบูรณาการสหกิจศึกษากับการฝึกปฏิบัติการพยาบาล และประเมินประสิทธิผลด้านสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม	215
5.5	สรุปผลการวิจัย	216
5.5.1	ระยะที่ 1 ผลการออกแบบและพัฒนารูปแบบการบูรณาการสหกิจศึกษากับการฝึกปฏิบัติการพยาบาล เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม	216
5.5.2	ระยะที่ 2 ผลการใช้รูปแบบการบูรณาการสหกิจศึกษากับการฝึกปฏิบัติการพยาบาล เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม และประเมินประสิทธิผลด้านสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม	220
5.6	อภิปรายผลการวิจัย.....	222
5.6.1	การออกแบบและพัฒนารูปแบบการบูรณาการสหกิจศึกษากับการฝึกปฏิบัติการพยาบาล เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม	222
5.6.2	ผลการนำรูปแบบการบูรณาการสหกิจศึกษากับการฝึกปฏิบัติการพยาบาลไปใช้ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม ในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาล.....	227
5.6.3	การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการบูรณาการสหกิจศึกษากับการฝึกปฏิบัติการพยาบาล เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม	236
5.7	ข้อเสนอแนะ	245
5.7.1	ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย	245
5.7.2	ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	245
	เอกสารอ้างอิง.....	247

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก	261
ภาคผนวก ก ราชานามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	262
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย	264
1. รูปแบบการบูรณาการสหกิจศึกษากับการฝึกปฏิบัติการพยาบาล.....	265
2. แผนการสอน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม	271
3. แผนการนิเทศ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม	277
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	279
1. แบบบันทึกข้อมูลทั่วไปของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง	280
2. แบบบันทึกดวงดาวแห่งสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม.....	281
3. แบบประเมินสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม.....	283
4. แบบประเมินพัฒนาการของตนเองด้านสมรรถนะทางวัฒนธรรม	285
ประวัติผู้เขียน	286

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1	มาตรฐานการดำเนินงานสหกิจศึกษา 25
2.2	ช่วงเวลาฝึกประสบการณ์ในสถานการณ์จริงของรายวิชาปฏิบัติการพยาบาล 45
2.3	รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถนำมาใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียนระดับอุดมศึกษา ตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ 66
2.4	เปรียบเทียบการปฏิบัติสหกิจศึกษาและการฝึกปฏิบัติงาน 75
2.5	เปรียบเทียบลักษณะความเหมือนและความแตกต่างในการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา และการฝึกปฏิบัติการพยาบาล 78
2.6	เปรียบเทียบทฤษฎี และแบบจำลองด้านสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม 4 แนวคิด 120
2.7	วิเคราะห์และเปรียบเทียบทฤษฎีและแบบจำลองด้านสมรรถนะการพยาบาล ข้ามวัฒนธรรม 126
3.1	กิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม 162
4.1	การออกแบบและพัฒนาารูปแบบการบูรณาการสหกิจศึกษากับการฝึกปฏิบัติ การพยาบาล เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม 171
4.2	ขั้นตอนการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะการดูแลทางวัฒนธรรมในรูปแบบ การบูรณาการสหกิจศึกษากับการฝึกปฏิบัติการพยาบาล 178
4.3	ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง 183
4.4	ประเมินพัฒนาการตามการรับรู้ของตนเอง ในด้านสมรรถนะการพยาบาล ข้ามวัฒนธรรมของ ก่อนและหลังการปฏิบัติงาน 204
4.5	ประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านทักษะการปฏิบัติการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม ของนักศึกษากลุ่มทดลอง โดยอาจารย์ผู้สอนภาคปฏิบัติ/ พยาบาลพี่เลี้ยง 205
4.6	เปรียบเทียบจำนวน ร้อยละ ของระดับสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม ของกลุ่มทดลอง (n=24) ก่อนและหลังการทดลอง 206

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความรู้ทางวัฒนธรรมอย่างเป็นองค์รวม และระดับทักษะการดูแลทางวัฒนธรรมด้วยความเอื้ออาทรของกลุ่มทดลอง ภายหลังการทดลอง 207
4.8	เปรียบเทียบจำนวน ร้อยละ ของระดับสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม ของกลุ่มควบคุม (n=24) ก่อนและหลังการทดลอง 210
4.9	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม ก่อนและหลังการทดลอง 211
4.10	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมของกลุ่มตัวอย่าง 212
5.1	ขั้นตอนการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะการดูแลทางวัฒนธรรมในรูปแบบ การบูรณาการสหกิจศึกษากับการฝึกปฏิบัติการพยาบาล 217

สารบัญญภาพ

ภาพที่

หน้า

2.1	ระบบการศึกษาที่ผสมผสานการเรียนกับการทำงาน.....	13
2.2	โครงสร้างการบริหารจัดการสหกิจศึกษาโดยหน่วยงานกลางระดับสถานศึกษา.....	19
2.3	โครงสร้างการบริหารจัดการสหกิจศึกษาโดยหน่วยงานกลางระดับคณะ.....	20
2.4	โมเดลพระอาทิตย์จากการดูแลสุขภาพบนพื้นฐานทางวัฒนธรรมของ Leininger.....	106
2.5	กระบวนการพัฒนาสมรรถนะทางวัฒนธรรม สำหรับผู้ให้บริการทางสุขภาพ.....	109
2.6	การประเมินข้ามวัฒนธรรมของ Giger and Davidhizar.....	112
2.7	องค์ประกอบแบบจำลองการประเมินข้ามวัฒนธรรมของ Giger and Davidhizar.....	112
2.8	Purnell's Model of Cultural Competence.....	116
2.9	Spector's Personal Health Traditions of a Unique Cultural Being (PHTUCB).....	123
2.10	ภาพดวงดาวแห่งสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม.....	127
2.11	สมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม.....	131
2.12	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	151
3.1	วิธีการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง.....	153
3.2	วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง และจำนวนกลุ่มตัวอย่าง.....	154
3.3	Visual Analog Scale: VAS.....	158
3.4	ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย.....	169
4.1	รูปแบบการบูรณาการสหกิจศึกษากับการฝึกปฏิบัติการพยาบาล เพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม.....	182
4.2	บทบาทของผู้ให้บริการการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม.....	201
4.3	ดวงดาวแห่งสมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม.....	202
4.4	คุณลักษณะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม “เข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น และเข้าใจการทำงาน”.....	203
5.1	รูปแบบการบูรณาการสหกิจศึกษากับการฝึกปฏิบัติการพยาบาล เพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม.....	219
5.2	แนวทางการบูรณาการการจัดสหกิจศึกษา เพื่อการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม.....	244